

DIPLOMATARI D'ALGUAIRE I DEL SEU MONESTIR SANTJOANISTA, DE 1076 A 1244¹, DE JESÚS ALTURO PERUCHO

La Fundació Noguera, de Barcelona, edita el diplomatarí d'un altre monestir, exactament el del santjoanista d'Alguaire. L'autor d'aquesta edició i del seu estudi introductori és Jesús Alturo Perucho.

L'autor, en una mostra més del seu saber fer, ha elaborat amb notable èxit aquesta edició diplomàtica que enriqueix els nostres fons bibliogràfics i documentals, una bona part dels quals són a disposició dels estudiosos gràcies, s'ha d'insistir, a la voluntat de la Fundació Noguera. En la introducció Alturo descriu amb cert detall els fons documentals objecte del seu treball, i els classifica segons el contingut i la naturalesa. Després fa una ressenya històrica breu del lloc d'Alguaire, a les comarques lleidatanes; repassa el procés de conquesta cristiana del ter-

1. *Diplomatari* 21, Barcelona: Fundació Noguera, 1999, 580 p.

ritori als sarraïns, la concessió de la carta de població del lloc el 1174, i l'erecció del monestir santjoanista.

A continuació descriu minuciosament la formació del patrimoni documental del monestir des de 1152, amb actes de donació de béns i possessions de distinta naturalesa (terres, molins, etc.) i de diversa procedència (comtal i de particulars). Segueixen en un ordre establert per l'autor per matèries, testaments, permutes, establiments de terres, de cessions de serveis, d'emprèstits, etc.

Després s'explica la formació del senyoriu hospitalari, i amb cert detall, l'organització interna del monestir i del districte senyorial; es descriuen les esglésies dels seus termes i altres possessions dominicals; etc.

Tot seguit es descriuen els seus fons diplomàtics. El primer document de 1075 és el de donació del rei d'Aragó i de Pamplona, Sanç Ramírez, a uns particulars d'un lloc conegut com a *Tabac* en termes de Lleida però prop del castell d'Alguaire (la qual cosa acreditaria una possessió cristiana aragonesa del lloc abans de la conquesta definitiva ja per Ramon Berenguer IV de Barcelona a mitjan s. XII). Un segon document de 1129 acredita encara la presència aragonesa en el lloc.

De mitjan s. XII són altres documents en què Ramon Berenguer IV de Barcelona i príncep d'Aragó disposa d'unes terres a favor d'uns particulars, fins un acte de 1157 quan s'inicien les cessions a favor de l'Orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem: primer uns molins, després unes esglésies i, finalment, el castell i els termes d'Alguaire.

Es publiquen 354 documents, l'últim de 31 de agost de 1244. Tots recullen distints aspectes de la formació de la senyoria hospitalària, de repartiment de terres entre els habitants de l'Alguaire, de recuperació d'immobles per la senyoria, de cessió d'esglésies, etc. Aquesta obra constitueix en definitiva una nova i molt important aportació per al coneixement històric sobre l'establiment i la consolidació del règim senyorial entre els s. XII i XIII en una zona fronterera entre Catalunya i Aragó, a càrrec d'un orde militar amb un paper decisiu en tot el procés de conquesta cristiana als sarraïns de la Catalunya Nova.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya